

CUPRINS

TITLUL I

DREPTUL DE MOȘTENIRE ȘI TRANSMISIUNEA SUCCESORALĂ.....	5
FUNDAMENTUL ÎMPĂRTELII SUCCESORALE	5

CAPITOLUL I

NOȚIUNI INTRODUCTIVE PRIVIND SUCCESIUNILE

ÎN GENERAL.....	5
------------------------	----------

Secțiunea I

Dreptul succesoral- ramură a dreptului civil.....	5
--	----------

Secțiunea a II-a

Scurt istoric cu privire la evoluția dreptului succesoral	9
--	----------

1. Considerații introductive	9
------------------------------------	---

2. Succesiunea în Egiptul antic.....	11
--------------------------------------	----

3. Succesiunea în dreptul babilonian.....	11
---	----

4. Succesiunea în dreptul evreiesc.....	12
---	----

5. Succesiunea în vechiul drept Indian	12
--	----

6. Succesiunea în dreptul roman.....	13
--------------------------------------	----

7. Succesiunea în vechiul drept românesc.....	16
---	----

Secțiunea a III-a

Dreptul la moștenire- noțiune și fundament.....	19
--	-----------

CAPITOLUL II

TRANSMISIUNEA MOȘTENIRII – TRANSMISIUNE PENTRU CAUZĂ

DE MOARTE.....	23
-----------------------	-----------

Secțiunea I

Preliminarii	23
---------------------------	-----------

1. Definiție și terminologie	23
------------------------------------	----

2. Teorii privind originea dreptului de moștenire și transmisiunea Succesorală	25
---	----

2.1. Dreptul de moștenire și transmisiunea moștenirii.....	25
--	----

2.2. Evoluția reglementării juridice a transmisiunii succesorale.....	28
---	----

a) Transmisiunea succesorală în comuna primitivă	28
--	----

b) În dreptul antic	29
c) Moștenirea în orânduirea feudală	30
d) În dreptul postfeudal.....	32
3. Transmisiunea moștenirii - instituție de drept natural sau de drept pozitiv	33
Secțiunea a II-a	
Caracterele juridice ale transmisiunii succesoriale	35
1. Considerații introductive	35
2. Transmisiunea moștenirii - transmisiune pentru cauza de moarte ...	36
3. Transmiterea moștenirii - transmisiune universală.....	37
4. Transmisiunea moștenirii - transmisiune unitară	40
4.1. Caracterul unitar al transmiterii moștenirii	40
4.2. Excepții de la caracterul unitar al transmisiunii	43
a) Bunurile gospodăriei casnice și darurile de nuntă	43
b) Salarii și indemnizații neîncasate	43
c) Opinii în legătură cu dobândirea dreptului de proprietate asupra terenurilor de către străini și apatrizi	45
d) Caracterul unitar al transmisiunii succesoriale și existența unui element de extraneitate	47
e) Situația drepturilor patrimoniale de autor	48
f) Regimul juridic al indemnizației cuvenite în cazul asigurărilor facultative de persoane.....	49
g) Alte excepții aparente	50
5. Transmisiunea moștenirii este indivizibilă.....	52
Secțiunea a III-a	
Obiectul transmisiunii succesoriale	54
1. Considerații generale	54
1.1. În dreptul roman	54
1.2. În sistemul de drept roman.....	55
2. Cuprinsul activului succesoral	59
3. Cuprinsul pasivului succesoral	61
Secțiunea a IV-a	
Transmiterea activului succesoral	64
1. Modurile de transmitere a activului succesoral	64
1.1. Considerații prealabile.....	64

1.2. Felurile transmisiunii	64
2. Principiul diviziunii de drept a activului succesoral.....	66
Secțiunea a V-a	
Transmisiunea pasivului succesoral	67
1. Moștenitorii obligați să suporte pasivul moștenirii.....	67
2. Principiul diviziunii de drept a pasivului succesoral.....	69
3. Excepții de la principiul diviziunii de drept a pasivului succesoral ...	73
4. Contribuția moștenitorilor la plata datoriilor	76
5. Termenul de prescripție al acțiunii în regres	78
6. Răspunderea succesorilor universalși și cu titlu universal pentru pasivul succesoral	79
Secțiunea a V-a	
Separarea de patrimonii	83
1. Noțiuni. Reglementare legală.....	83
2. Condițiile în care operează privilegiul separației de patrimonii	85
3. Efectele separației de patrimonii	90
4. Stingerea privilegiului	93
5. Propunere de lege ferenda.....	96
TITLUL II	
RAPORTUL DONAȚIILOR ȘI CONEXIUNILE EI CU ÎMPĂRȚEALA MOȘTENIRII	98
CAPITOLUL I	
INDIVIZIUNEA SUCCESORALĂ	98
Secțiunea I	
Corelația indiviziune-proprietate comuna pe cote părți	98
1. Considerații generale.....	98
Secțiunea a II-a	
Condițiile stării de indiviziune.....	100
1. Izvorul stării de indiviziune	100
2. Pluralitatea de titulari - condiție a stării de indiviziune	102
3. Coindivizării sunt titularii unui drept de aceeași natură.....	104
Secțiunea a III-a	
Principiile indiviziunii succesorale	104

1. Considerații generale	104
2. Reguli care guvernează regimul juridic al stării de indiviziune	106
2.1. Libera dispoziție asupra cotei-părți ideale	106
2.2. Regula unanimității	108
2.2.1 Actele juridice	109
2.2.1.1-Actele juridice de dispoziție	110
2.2.1.2. Actele juridice de conservare și de administrare	112
2.2.1.3. Regimul juridic al acțiunii în revendicare.....	113
2.2.1.4. Excepție de la regula unanimității	115
2.2.2. Actele materiale	115
2.2.2.1. Coposesia.....	116
2.2.2.2. Folosința materiala.....	117
2.2.2.3. Dispoziția materiala	117
2.3. Regimul juridic al fructelor	118
2.4. Imprescriptibilitatea dreptului de a cere ieșirea din indiviziune .	120
3. Concluzii.....	125

CAPITOLUL II

IMPARTEALA MOSTENIRII..... 127

Secțiunea I

Noțiuni introductive 127

1. Definiție. Reglementare legală.....	127
2. Partajul definitiv. Partajul de folosință. Partajul parțial	129
2.1. Partajul definitiv.....	129
2.2. Partajul provizoriu (de folosință)	129
2.3. Partajul parțial	131
3. Acțiunea in partaj	132
3.1. Acțiunea in partaj și petiția de ereditate.....	133

Secțiunea a II-a

Condițiile generale de fond ale împărțelii moștenirii 134

1. Persoanele care pot cere împărțelă	135
A. Coindivizării	135
B. Cesionarilor de drepturi succesoriale	135
C. Creditorii personali ai coindivizărilor	137
D. Creditorii succesiunii.....	138

2. Capacitatea cerută pentru exercitarea acțiunii în partaj	141
3. Autorizația administrativă prealabilă	147
Secțiunea a III-a	
Obiectul împărțelii	148
1. Precizări prealabile.....	148
2. Bunurile existente în patrimoniul defunctului la deschiderea moștenirii	149
3. Bunuri existente în patrimoniul defunctului exceptate de la împărțeală	150
4. Bunuri care fac obiectul partajului deși nu existau la data deschiderii succesiunii	152
Secțiunea a IV-a	
Formele împărțelii	154
1. Considerații generale.....	154
2. Împărțeala moștenirii prin buna învoială.....	154
2.1. Noțiune și reglementare.....	154
2.2. Definiție.....	155
2.3. Condiții de valabilitate	156
2.3.1. Condiții de fond.....	156
2.3.2. Condiții de formă.....	158
2.4. Modalități de împărțeală	161
2.5. Efectele împărțelii prin buna învoială.....	162
3. Împărțeala pe cale judecătorească	162
3.1. Cazuri în care este obligatorie împărțeală judecătorească.....	163
3.2. Principiile împărțelii judiciare	165
3.3. Procedura împărțelii judiciare.....	170
3.3.1. Procedura împărțelii judiciare potrivit Codului civil	171
3.3.2. Procedura împărțelii judiciare potrivit Legii nr. 603/1943	175
3.3.3. Împărțeala judiciară potrivit reglementarilor din Codul de procedura civilă	176
3.3.3.1. Particularitățile noii reglementări	176
3.3.3.2. Instanța competentă	177
3.3.3.3. Sesizarea instanței de judecată.....	178
3.3.3.4. Procedura de judecată.....	179

A. Încheierea de admitere în principiu.....	180
B. Partajul propriu-zis	181
3.3.3.5. Efectele hotărârii de partaj	184
Secțiunea a V-a	
Efectele împărțelii	187
1. Concept privind efectele împărțelii	187
1.1. Justificarea caracterului declarativ al împărțelii	188
2. Efectele împărțelii potrivit art. 786Codcivil	189
2.1. Efectul declarativ.....	190
2.1.1. Natura juridica a efectului declarativ	191
2.1.2. Consecințele efectului declarativ al împărțelii	192
2.1.3. Actele juridice asimilate actului de partaj	192
2.1.4. Bunurile supuse efectului declarativ al partajului	194
2.1.5. Limitele aplicării art. 786 cu privire la persoane	196
2.2. Efectul retroactiv al împărțelii	197
Secțiunea a VI-a	
Obligația de garanție între copărtași	198
1. Noțiune si reglementare	198
2. Condițiile în care operează garanția	199
2.1. Condiții pozitive.....	199
2.2. Condiții negative.....	201
3. Efectele obligației de garanție	202
4. Acțiunea în garanție	203
5. Deosebiri față de obligația de garanție în materia actelor translative de drepturi	203
Secțiunea a VII-a	
Dreptul de opoziție la împărțeală	204
1. Noțiune și reglementare legala	204
2. Titularii dreptului de opoziție	205
3. Exercițarea dreptului de opoziție	206
4. Efectele exercitării dreptului de opoziție.....	207
Secțiunea a VIII-a	
Desființarea împărțelii	208
1. Reglementare legală.....	208
2. Cauze de nevalabilitate a împărțelii.....	209

a) Violența - cauza de nevalabilitate a împărțelii	209
b) Dolul - cauza de nevalabilitate a împărțelii	210
c) Eroarea - cauza de nevalabilitate a împărțelii	211
d) Leziunea - cauza de nevalabilitate a împărțelii	212
e) Incapacitatea unui copărtaş	214
f) Cauze de nulitate absolută a împărțelii	214
3. Ratificarea actului de împărțeală nevalid	216
4. Acțiunea în anularea împărțelii	217
5. Efectele desființării împărțelii. Principii	219
6. Concluzii.....	221

CAPITOLUL III

ÎMPĂRȚEALA DE ASCENDENT

Secțiunea I

Noțiuni introductive

1. Definiție. Reglementare legală.....	222
2. Istoricul instituției împărțelii de ascendent.....	223
3. Utilitatea instituției.....	224
4. Natura juridică.....	225

Secțiunea a II-a

Condițiile de validitate ale împărțelii de ascendent

1. Precizări prealabile.....	228
2. Condiții de fond.....	228
2.1. Persoanele care pot face împărțeală de ascendent.....	229
a. Calitatea.....	229
b. Capacitatea.....	231
2.2. Condiții privind persoanele între care se face împărțeala	232
a) Calitatea	232
b) Vocația la moștenire.....	233
c) Capacitatea persoanelor între care se face împărțeala	235
d) Împărțeala de ascendent trebuie să cuprindă pe toți descendenții care vin la moștenire în nume propriu sau prin reprezentare	235
e) Situația soțului supraviețuitor	237
2.3. Obiectul împărțelii de ascendent	240

2.4. Modul de efectuare a împărțelii	242
a) Caracterul efectiv al împărțelii	242
b) Împărțeala de ascendent trebuie făcută cu respectarea rezervei succesorale.....	243
3. Condiții de formă	245
3.1. Împărțeala testamentară	246
3.2. Împărțeala prin acte între vii.....	246
Secțiunea a III-a	
Efectele împărțelii de ascendent	248
1. Efectele generale ale împărțelii de ascendent	248
2. Efectele împărțelii - donație	249
2.1. Efectele împărțelii - donație înainte de deschiderea moștenirii	250
2.2. Efectele împărțelii - donație după deschiderea moștenirii	253
2.3. Proba împărțelii - donație.....	255
3. Efectele împărțelii testamentare de ascendent.....	256
3.1. Efectele în timpul vieții testatorului.....	256
3.2. Efectele după decesul testatorului	257
3.3. Modificarea masei succesorale. Consecințe	259
Secțiunea a IV-a	
Desființarea împărțelii de ascendent	260
1. Cauzele generale	260
2. Cauze speciale.....	261
2.1. Omisiunea unui descendent la împărțeală.....	262
2.2. Atingerea rezervei unuia dintre copărtași	264
2.3. Cheltuielile acțiunii în reducere	266
2.4. Nerespectarea principiului egalității în natură și valoare.....	267
3. Concluzii	267
 CAPITOLUL IV	
RAPORTUL DONATIILOR	269
Secțiunea I.	
Considerații generale	269
1. Reglementare legală. Definiție	269
2. Originea obligației de raport a donațiilor	271
3. Fundamentul obligației de raport.....	272

4. Corelația dintre raport, reducere și împărțea moștenirii	275
---	-----

Secțiunea a II-a

Condițiile obligației legale de raport	277
---	------------

1. La moștenire să vină doi sau mai mulți descendenți ai defunctului sau soțul supraviețuitor în concurs cu unul sau mai mulți descendenți ..	278
2. Moștenirea să fie legală.....	280
3. Moștenitorul să fi acceptat moștenirea.....	281
4. Moștenitorul să aibă calitatea de donatar.....	283
4.1. Momentul coexistenței celor două calități	283
4.2. Raportul nu este datorat pentru altul	284
5. Donația sa nu fie scutită de raport.....	288
6. Bunul sa nu fi fost scos din circuitul civil sau bunul donat sa fi pierit în mod fortuit.....	291

Secțiunea a III-a

Persoanele care pot cere raportul donațiilor	292
---	------------

Secțiunea a IV-a

Obiectul obligației de raport	296
--	------------

1. Donații supuse raportului	296
2. Gratuități nesupuse raportului	302
2.1. Nu sunt raportabile cheltuielile de hrana, întreținere, educație și învățatura, cheltuielile de nuntă și darurile obișnuite (art. 759 C. civ.)	302
2.2. Fructele și dobânzile lucrurilor supuse raportului nu sunt raportabile decât din ziua deschiderii succesiunii	303

Secțiunea a V-a

Modurile de efectuare a raportului	306
---	------------

1. Noțiuni introductive. Reglementare legală	306
2. Raportul în natură.....	307
3. Raportul prin luare mai puțin.....	307
3.1. Raportul prin preluare	308
3.2. Raportul prin imputație	309
3.3. Raportul în bani	310
4. Raportul imobilelor	311
4.1. Regula în materie	311
4.2. Efectele raportului în natură	312

4.3. Excepții de la principiul raportului în natură.....	315
5. Raportul mobilelor.....	319
5.1. Regula în materia raportului mobilelor.....	319
5.2. Efectele raportului bunurilor mobile	320
Secțiunea a VI-a	
Acțiunea în raport	322
1. Considerații generale.....	322
2. Noțiune. Caractere juridice.....	323
3. Probațiunea acțiunii în raport.....	328
4. Comparație între acțiunea în raport și acțiunea în reducere	329
Secțiunea a VII-a	
Raportul datoriilor	330
1. Definiție. Reglementare legală	330
2. Natura juridică.....	331
3. Condițiile obligației de raport.....	333
4. Avantajele raportului datoriilor	334
 CONCLUZII ȘI PROPUNERIDE LEGE FERENDA.....	 337
 BIBLIOGRAFIE.....	 345
 CUPRINS	 357